

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Տարեկան գին 4. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէկիս 4 եղամսեայ 3 Մանուգման տողը մէկ անգամի համար 2 դրուէ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի :

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻԻԲԱՆ

ՕՐԱԳԵՐ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 փարս

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Լեզուոյս վերաբերեալ ճառակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. ՄԷԼԻԻԲԱՆ, Պապար Այի ճաստիսի բիւ 20 Տ. ձիվէկեան է-ֆէնիի տպարանը :

Խմբագիր Բ. ՊԱՅԱՆՅԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԱՂԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՏԵՂԱՊԱՆՆԻ

Խառն ժողովն չարթուս Տեղապահի մ'ընտրութեան խնդրովն զբաղեցաւ. գլխաւորապէս : Քաղ. ժողովոյ վստմ. ատենապետ պէյին այն յայտարարութիւնը թէ, «կայ-տերական կառավարութիւնն ընտրելի անձանց նկատմամբ բնաւ դիտողութիւն չընեն», յոյժ կարեւոր է և մեծապէս նպաստած պէտք է լինի ազգային շրջանակաց ունեց մէջ այս մասին տիրոջ երկբայութեանց փարատման : Ըստ այս յայտարարութեան, գոհացուցիչ է տեսնել թէ, Բ. Դուռը մեր ազգային ներքին գործոց և մասնաւորապէս ներկայ Պատր. ընտրութեան միջա-մտելու որ և է դիտում չունի, այլ պարզապէս կը փափայի որ մեր ներքին կազմական օրինաց տառէն և ոգիէն չխտորինք, ինչ պատըր-ուական ալ որ լինի : Կայս. կառա-վարութեան տոյն փափայն՝ ամեն սահմանադրասէր և օրինասէր ազգայնոց բաղձանքն ևս լինել պէտք է, զի արտաքին օրինաց քրահած տնօրինութիւնք միշտ միասարք եղած են և կը լինին ազգային ի-րական շահուց : Վստմ. Ատենապետ պէյին տոյն յայտարարութիւնը կրնայ ուրախութիւն պատճառել այն ամեն ազգայնոց, որք ազգա-յին գործոց շրջանակին մէջ ներքին անկախութեան անվար պահպան-ման կը բաղձան ի սրտէ :

Իրաց այս գոհացուցիչ վիճակին առջեւ, Խառն ժողովն հարկ չտե-սաւ նոր ընտրութիւն կատարելու, այլ շատացաւ սրբագրել հոկտ. 31ի բանաձեւն, և Տեղապահի պաշտօնն յանձնել Պատր. Գեր. Փոխանորդ. Հօր. —ինչ որ ամիս մ'առաջ ևս կըր-նար ընել առանց անպատեհու-թեան : Յայտնի է թէ, ցարդ եպիս-կոպոսք միայն կը վարէին Տեղա-պահական պաշտօնն, բայց ներկայ պարագային մէջ, Ազգ. վարչու-թիւնը Պատրիարքական անմիջա-կան ընտրութեան անհրաժեշտ հարկն զգալով, հարկ դատած է դէժ այս անգամ միայն խոտորիլ Տեղապահական ընտրութեանց նը-կատմամբ ցարդ հետեւումս սովո-րութեան, —որ է Տեղապահն եւ պիտիպոյսաց դասէն առնուլ, թէ և Ազգ. Սահմանադրութիւնն այս մա-սին որոշ տրամադրութիւն մը չու-նենայ — և Տեղապահական պաշ-տօնին կոչել վարդապետ մը, որ Պատրիարք ընտրուելու հաւանա-կանութիւն չունենալով, պիտի շա-նար անշուշտ փութայնել Պատրի-արքական ընտրութիւնը, մինչ և

պիտիպոյս Տեղապահ մը կրնար յե-տաձգել զայն : Վարչութեան այս զգուշաւոր տնօրինութիւնն իւր արդարացուցիչ պատճառն ունի, երբ գիտենք թէ, ապաքէն իւ-նինք այնպիսի եպիսկոպոսներ, որք իրենք փառքին ետեւէն կ'երթան, առանց սպասելու որ փառքն ի-րենց ետեւէն երթայ :

Անցողակի յիշենք թէ, Կրօնա-կան ժողովոյ անդամք ունեց շատ ջանացեր են եղիսկոպոս Տեղապահ մ'ընտրել տալ, և ի նոցանէ մին, առ ի չգոյն ուրիշ փառքի, դիտել տուեր է թէ, եթէ Պատ-րիարքական ընտրութիւնը մէկ եր-կու տարի յապաղել, ինչ պիտի լինենք, զի անկարելի է եղեր վար-դապետ Տեղապահ մը տնօրինել ազգային գործերը : Բայց Գաղ. ժո-ղովոյ անդամք արժանաւոր պա-տանդանը տուեր են այս առարկու-թեան, հարցնելով թէ ի՞նչ բանէ կը գուշակէր այդ պատահականու-թիւնն, յորմէ խոյս տալու համար էր սակայն որ Խառն ժողովոյ մե-ծամասնութիւնը կը փափայէր այնպիսի տնօրինութիւն մ'ընել, որ Պատրիարքական ընտրութիւնը կա-րելի եղածին չափ շուտով կատար-ուի :

Տեղապահական ընտրութեան Մաղպատն նախարարաց խորհըր-դոյ չորեքշաբթի առուր նստին մէջ ի նկատ առնուելով, ընդունուեր և կայսերական պալատը զրկուեր է վեհ. Սուլթանին մատուցուելու համար, և հետեւապէս կը կար-ծուի թէ քանի մ'օրէն վաւերաց-ման պաշտօնագիրն և Պատրիար-քական ընտրութեան Պուշրուլթուն ի միասին պիտի հասնին ի Պատրի-արքարան, եթէ անակնկալ պա-րագայներ չծագին :

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՄԱՆ

Այս խնդիր, որ իւր ծննդեան թուականէն ի վեր բազմադիմի ե-րեւոյթներ ստացած կամ դիմա-կներ փոխած է, շարժուս ևս նոր դիմակ մը փոխեց կամ նոր երեւոյթ մ'ստացաւ :

Իսկզբան ծրագրիւր ծրագրաց, այժմայ բանաձեւը բանաձեւոց ըս-կըսած են յաջորդել, և ըստ երեւոյ-թիւն այս յաջորդութեան արդիւնքն եղած է մէկի տեղ երկուք, այն է Ներսէս վարժապետեան Ուսումնա-րան և Կեդր. վարժարան : Գէշ չէ՝ ծրագրերու և բանաձեւերու այս ընդհարման պտուղն, որ երկու-եակ է, եթէ սակայն զերար խեղ-դելու համար ծնած չլինի : Հայ ժողովուրդն՝ երկու տարի սպասե-լուն փոխաբէն դէժ մէկի տեղ եր-կուք պիտի ունենայ, չնորհիւ իւր մեծատանց ունեց, որք անսովոր փութաշնուլթիւն մը զգացած են յորմէ հետէ աներեւոյթ եղած է

այն մեծ դէմքն, որոյ յիշատակին պիտի նուիրուին սոյն երկուորեակ մանուկներն, եթէ սակայն զար-գանալու և ապրելու բարեբաղ-դութիւնն ունենան :

Երէկ հրատարակելինք Հոգե-ւոյն Ներսէս Պատրիարք Հօր մէկ մասնաւոր նամակն, յորում Ն. Սրբազնութիւնը բացորոշապէս կը յայտնէ իւր կամքն և երկու տարի առաջ կատարուած 1,500 ոսկւոյ հանգանակութեան նպատակն : Այս նամակին առջեւ, որ կենդանի բողոք մ'է Ն. Սրբազնութեան կամքն ու նպատակը խեղաթիւրել յանդգնողներուն դէմ, ինքնին կը փշրեն այն կարկատեալ փաստերն, զորս Արեւելք սորոմելի կերպիւ կը փորձէ հանել մեզ դէմ :

Ներսէս Սրբազանի սոյն պեր-ճտիսս նամակը կարգադրողներ չեն կարող ուրիշ իրենց շարմանքը թէ Ն. Սրբազնութեան յիշատակը պաշ-տել ձեւացող սուտակատապաններ ինչպէս կը յանդգնին խեղաթիւ-րել հանգուցելոյն խօսքերն ու կամքն, որք նուիրական պէտք է նկատուին :

Սակայն մեծանուն հանգուցե-ւոյ մը խօսքերը չեն միայն զորս կը խեղաթիւրէ Արեւելք, և իրեւ խո-ղովակ անխոստովանելի հարստու-թեանց տէր մէկ երկու մեծատանց, իւր շարժած և չորեքշաբթի առուր թիւերով ուժգնապէս կը յարձակի Ազգ. վարչութեան վրայ, երկինք ու երկիր դըրդուելով, այնպէս որ մինչեւ իսկ անկարող կը լինի սահմանադրականն ու հակասահ-մանադրականն իրարմէ զանազա-նելու :

Ազգային վարչութեան նոյ. 28ի օրինական բանաձեւն, որ ոչ ևս է այժմ, Դաշաթիոյ հայ թերթին ջի-ղերուն դիպած լինել կը թուի : Մեր պաշտօնակիցը չհասկնալ կը կեղծէ թէ ինչ պատճառաւ իրեւ Սահմանադրական սրտում մը կը գոլուի վարչութեան սոյն բանա-ձեւն, և էր մեծատանց ունեց ձեւ-նարկը կը պարսաւուի իրեւ հա-կասահմանադրական : Նախ պէտք է յայտարարել թէ, մեծատանց ձեւնարկը պարսաւուող չկայ, ցոր-չալի իրենց ծախիւք լինի այն, և ոչ ոք կարող է արդիւնը զանոնք վարժարաններ բանալ. սակայն երբ խնդիրն ազգային հանգանա-կութեամբ վարժարան մը բանալու վրայ է, յայնժամ ազգային վար-չութիւնն իրաւունք ունի միջամե-տելու, և իրեւ համարաւոր իշ-խանութիւն՝ պայմաններ դնելու այն մարմնոյն առջեւ, որ ազգա-յին հանգանակութեան մը կը ձեռ-նարկէ այս կամ այն նպատակաւ : Ազգային վարչութիւնը ներկայ պարագային մէջ առաւելագոյն ի-րաւամբ պարտաւոր էր խիստ պայմաններու ենթարկել սոյն հան-

գանակութիւնը, քանի որ հան-գանակիչ մարմնոյն մէջ դժբաղդա-բար սպրդած կը տեսնէր այնպիսի անձեր, որք պէտք եղած փտա-հութիւնը չէին ներշնչեր :

Դարձեալ Ազգ. վարչութեան նոյն բանաձեւն յոյժ բանաւոր էր, զի ոչ միայն արիւթութիւն ունեցաւ մեծատանց ունեց հրամայական պահանջմանց առջեւ չխոնարհելու, որպէս կ'երազէին պահանջողք, այլ և քաղաքավարական եղանակաւ հրամայեց որ յանուն Կեդր. վար-ժարանի ստորագրուել 1500 ոսկին իւր նպատակին գործածուի, ինչ-պէս Ներսէս Սրբազան իւր յիշա-տակելի նամակին մէջ որոշապէս կ'ըսէր : Ոչ որ կը յուսար վարչու-թեանն այսքան բանաւոր որոշում մը, մինչ տակաւին մեր աչաց առ-ջեւ կար և մնար Դաշաթիոյ թաղ-խորհրդոյ հրաժարականին ընդու-նելութեան վերաբերեալ հակա-սահմանադրական տնօրինութիւնն, որ առ սէր մէկ երկու մեծատանց եղած էր, և որոյ դէմ Նորատունկ-եան խանի արդարասէր (՝) թերթը բառ մ'իսկ չարտասանեց, մինչ Հայրենիք և Մանգուլ մէջ բողոքոյ ձայն բարձրացուցին, և քննադա-տեցին Նորատունկեան էֆէնտիի մեքենայութիւններն : Ոչ եւս տա-րակոյս մնացած է և պէտք է իւր ար աշխարհի բացարձակապէս ըսենք թէ, Արեւելք Նորատունկեան Յ. էֆէնտիի կատարեալ թմբկահայն և խողովակն եղած է, ի կշիռ ար-ժաթոյ :

Արեւելք միամտաբար կը կար-ծէր թէ, Ազգ. վարչութեան նոյն բանաւոր որոշումն շուրջ ձգելու բնութիւն ունէր մեծատանց ձեռ-նարկը, տարօրէն առարկութիւն. եթէ մեծատունք ունեց կը փա-փայէին յիշատակ մը ձօնել Հոգե-ւոյն Ներսէս Սրբազանի, ո՞վ բռնած էր իրենց ձեռքէն, և եթէ այդ մե-ծատանց իւրաքանչիւրն երէք իւր ծախիւք դիւրեւթիկ վարժարան մը հիմնէր յանուն Ներսիսի, ո՞վ կըր-նար արդեւ լինել իրեն, և Ազգ. վարչութիւնն ինչ իրաւունք ու-նէր միջամտելու, բայց երբ վարչու-թիւնը տեսաւ որ մեծատանց այդ ձեռնարկին յաջորդութեան հաւա-նականութիւնն ազգային ընդ-հանգանակութեան մը մէջ միայն կը կայանար, առանց որոյ այդ ձեռ-նարկ ապաքէն չուրն իյնայու սահ-մանում էր, ըստ Սահմանադրու-թեան պարտաւորութիւն զգաց միջամտելու, և նախ պահանջեց որ կանխաւ եղած հանգանակու-թիւն մ'իւր նպատակին գործած-ուի, որպէս զի համոզում գոյանայ թէ ի վերջոյ լինելիք հանգանակու-թիւնն ալ իւր նպատակին պիտի գործածուի, վարչութեան այս պահանջումն այնքան օրինաւոր էր որ մեծատանք ևս զգացին նորա

բանաւորութիւնն, առանց ունին դնելու Արեւելքի ձախող խորհուրդներուն և բարբառանաց, դիմեցին վարչութեան և կեդր. վարժարանի բացման հոգին ալ ստանձնեցին, այսպէս ցոյց տալով համօրէն Հայ աշխարհի թէ, վարչութեան բանաձեւն իրենց ձեռնարկը ջուրը ձգելու սահմանուած չէր, որպէս տխրօրէն կը կարծէր Արեւելքը:

Ազգ. վարչութիւնն ընդունեց մեծատանց ոմանց այս առաջարկն, և նոր բանաձեւ մը յօրինեց, որ եթէ ոչ ձեւով գէթ ոգւով նոյն է նախորդին հետ: Անշուշտ ամեն պարագայի մէջ կեդր. վարժարանին բացումը պիտի կանխէ զհերոսեան գիշերօթիկ Ոստանարանն: Խընդիր է սակայն գիտնալ թէ, մինչև ի՞նչ պէտք պիտի կրնայ երկուքն ի միասին ընել, կամ թէ ըստինքն Հայ ազգն կարող է երկու բարձրագոյն վարժարան ի միասին պահել: այս հարցման պատասխանն հաստատական լինելէ աւելի բացատրական կը թուի մեզ, բայց ենթադրելով թէ գուցէ այս օրերս գերբնական զօրութիւն մ'եկած է մեր մեծատանց ոմանց, հարկ կը դատենք գէտքերու ընթացքը գիտելէ յետոյ խօսիլ այս մասին, որպէս զի չարամիտ ոգիներ չըսեն թէ Հայրենիք արդեւ յարուցանել կ'ուզէ սոյն օգտակար ձեռնարկութեանց գէտք:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Թարիգ լրագիրն այսօր կէս—պաշտօնական լեզուաւ մը կ'ըսէ թէ, Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականի պաշտօնին համար լրագրաց մէջ նշանակեալ ընտրելեաց անուանք լոկ ենթադրութեան վրայ հիմնեալ են, եւ թէ մինչևոր պաշտօնական ծանուցմամբ չստուգուի, չգիտցուի թէ ո՞վ պիտի կոչուի այս կարեւոր պաշտօնին:

—Արտաքին գործոց նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականաց գրասենեկին կողմէ պատրաստեալ առևտրական դաշնագրին ծրարագիրը՝ Մեծ-Եպարքոս Բարձր-Սոյս փաշայի և մաքսաանց վերատեսուչ Էտիպ Եֆէնտիի կողմէ քննուելէ յետոյ նորէն՝ յիշեալ գրասենեակը զրկուել է ինչ ինչ գիտողութեամբ: Իրաւագէտ խորհրդականաց գրասենեակը փութացած լինելով դոհացուցիչ բացատրութիւններ տալ դիտողութեանց նկատ եղող կէտերուն վրայ, յիշեալ ծրարագրին ի մօտոյ նախարարաց խորհրդոյ պիտի մատուցուի ի քննութիւն:

—Սլոմպուլ կը ծանուցանէ թէ, Ելմտական գործոց նախարար Միւնիք փաշա երկու օրէ ի վեր յիւր պաշտօնատեղին չերթար, թէպէտ և հիւանդ չէ:

—Նախընթաց օրը Գարատաղի Նիքիթա իշխանին անուան տարեգարձը լինելով, կայսերական պալատան կողմէ Բարձր պաշտօնատար մը շնորհաւորութեան գնաց Գարատաղի գործակաւարութեան պաշտօնատունը: Գեապանատանց պահակ շոգենաւերը դրօշակներով զարդարուած էին և միջօրէին Օսմ. պահակ շոգենաւն ըստ սովորութեան թնդանօթով ողջունեց Գարատաղի դրօշակը:

—Փարիզի լրագիրը ոմանք կը հերքեն այն զրոյցը թէ, Մարսիլեայի վաճառատուն մը Գերմանիոյ վաճառք է Շէյխ-Սայիտի երկի-

րն, որ Պապ-էլ-Մանտէպի ներդուցին մէջ Բէրիւմ կղզւոյն դիմացը կը դառնուի: Մարսիլիոյ Ռապո և Պաղէն ընկերութիւնն է այս երկրին տէրն, որ 1868ին 30.000 ֆրանքի դնած է իգայն Ալի-Թապաթ-Տուրէմ Շէյխէն:

—Պար տիւ Պոսֆոր լրագիրը կ'ըսէ թէ, Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդականի օգնական իլիաս Եֆէնտի Չայեան, որ վերջին օրերս Բ. Դրան Գիւանտտան մէջ նոր պաշտօնի մը կոչուած էր, բարձրագոյն հրամանաւ չպիտի կրնայ անմիջապէս իւր նոր պաշտօնին դուրսն անցնի: Նոյն լրագիրը կ'իմանայ թէ, Չայեան Եֆէնտի Պետական խորհրդոյ առկու հրաւիրուել է բացատրութիւններ տալու համար բաւական մեծ գումարի մը գործածման վրայ, զոր Ռուսիաքանակ իսլամ մը կտակած էր Պետութեան: Փութանք յարել թէ, կ'ըսէ ֆար, իլիաս Եֆէնտի անձնապէս բնաւ մասնակցութիւն մը չունի այս գործին մէջ:

—Ժամանակէ մ'ի վեր շոգենաւական ընկերութիւնք մրցման ելնելով, անցագրները չափէն աւելի զեղչած և վնասուց ենթարկուած էին: Թարիգ լրագիրը կ'իմանայ թէ, Մահաուէի, Լոյտի և Ռուսական ընկերութիւնք համաձայնեցին իրենց անցագրոց սակագրները վերահաստատելու համար:

—Սլոմպուլ կը ծանուցանէ թէ, գաւառաց սնտուկներուն վրայ Հալպէ ունեցող վաճառականք և սեղանաւոր նախընթաց օրը նոր աղբսագիր մը մատուցեցին Վեհ. Սուլթանին, ինքերթով որ իրենց գործը կարգադրելու շնորհ լինի: Կը յիշուի թէ, Ելմտական նախարարութիւնն առաջարկած էր չըջաբերութեան գաղաքեալ Հալպէները նախորդ տարիներու յետեալ տուրքերով վճարել: Այս տնօրինութիւն չէ ընդունելու նախարարաց խորհրդէն:

—Պար տիւ Պոսֆոր կը ծանուցանէ թէ, գաւառաց մէջ կանոնաւոր ջրանկրաց խումբեր կազմաւորելու ծրագիր մը կ'ուսուցնասիրուի: Կայսերական կառավարութիւնը պիտի մատակարարէ պէտք եղած ջրաններն, և հրահանգիչը Պոլսոյ կանոնաւոր ջրանկրաց խմբէն պիտի առնուին և գաւառները զրկուին: Այս նոր ծրագիրը կայսերական վաւերացման պիտի ներկայացուի ի մօտոյ:

—Եւրոպական լրագիրը ոմանք վերջին օրերս ծանուցին թէ, նախորդ խօսիլ իմաստի վաշա Պոլսոյ դալ բնակելու արտօնութիւն ինքը ըստ Մեծ-Եպարքոսի կ'ըսէ թէ, այս լուր այնչափ անհիմն է որչափ այն լուրը թէ՝ Ն. Վսեմութիւնն ի վերջոյ թողնուած ինքերթ է գէթ Չմիւնիոյ մէջ հաստատուելու իւր բնակութիւնը:

—Վիեննական լրագիրը կը հրատարակեն այն երկու Աւստրիացի բժշկաց տեղեկագիրն, որք Հնդկաստան զրկուած էին քոլէրան ուսուցնասիրելու համար: Այս տեղեկագիր բոլորովին կը քանդէ Գերմանացի Տ. Բ. Գիսի վարդապետութիւնն և կը հաստատէ թէ, ամեն հիւանդաց վրայ «միքրոպ»ներ չեն գտնուիր, և երբեք աղետաց կամ արեան մէջ: Անտանոց պատուաւաստման բոլոր վնասներն ի գերեւ ելած են:

—Վիեննայի Բոլիթիչէ Բրէս-բնտէնձ լրագիրն մայրաքաղաքէս ստացած տեղեկութեանց նայելով երկու Բուրգ-ցեղեր Մշոյ շրջակայները ճշմարիտ ճակատամարտ մը մղեր են որուն մասնակցեր են

հետեակ և հեծեալ անձինք: Բաղմաթիւ մեռեալք և վիրաւորք մնացեր են կռուոյ գաշտին վրայ: Մշոյ կառավարիչը միջամտեց է երկու թշնամի ցեղերուն միջև խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար:

—Չինուորական Ռեշաիէ վարժարանաց Ընդհ. քննիչ Գերմանացի Կոյ Վաշա՝ նախընթաց օրը Պոլսոյ կողմի շինուորական վարժարաններն այցելելով, ինչ ինչ հրահանգներ տուաւ:

—Գերմանական դեսպանատան խորհրդականը՝ նախընթաց օրը դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Թէստայի հետ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սոյսի փաշայի և Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սլիմ փաշայի հետ:

—Շքոտրայէն եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ, կուսակալ Մուսթաֆա Ասիմ փաշա ի մօտոյ Պոյա-նա պիտի երթայ թուրքո-Գարա-տաղի սահմանագլխոց գծման գործողութեանց ներկայ գտնուելու համար:

—Գահիրէէն դեկտ. 13 թուով կը հեռագրեն. — «Խոսիլը կ'ուզէ իւր նախարարաց խորհրդակցութեան ներկայել Գերմանիոյ և Ռուսիոյ գործակաւորաց ներկայած պահանջումն՝ վերաբերմամբ հանրային պարտուց սնտուկին վարչութեան: Բայց գործակաւորք անմիջական պատասխան մը կը պահանջեն խօսիլէն: »

—Մեմուրեալ Տիւրքմաթիգ լրագիրը կ'ըսէ թէ, Բ. Դուռն բոլորովին չէ մերժեր անգլիական առաջարկները, զի Վերմորէն կը բաղձայ Եգիպտական դժուարութեանց թեթեւացման. բայց միւս կողմէ տըրմադեր չերեւիր զիջանելու այնպիսի կարգադրութեանց առջեւ, որք ի վերջոյ կրնան Անգլիոյ ձեռքը պատրուակ մը լինել ոչ միայն Նեղոսի հովիտի մէջ, այլև Սուեքիմ և Խարդում մնալու համար: Բ. Դուռն կը կարծէ թէ Մեծն Բըրիտանիա չուզեր բոլորովին իւր վրայ առնուլ Եգիպտական գործոց մէջ անգլիական միջամտութեան յառաջ եկող պատասխանատուութիւնները:

—Վիեննայէն դեկտ. 13 թուով կը հեռագրեն. — «Ռիւթէրի գործակալութեան տեղեկութեանց նախընթաց, Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնն հրաման ըրեր է օտար անցագրերով Օտէսա, Քիէֆ և Ռուսիոյ միւս քաղաքները բնակեալ հրէայներն արտաքսել, և թէ ձեռնհաս իշխանութեանց կողմէ բնակչութեան մասնաւոր արտօնագիր չեն ստացած: Այս տնօրինութիւն մեծ յուշում պատճառած է մեծ քաղաքացի հրէայ ժողովրդեան մէջ, և բաղում վաճառականք պարտաւորուել են դադարեցնել իրենց գործերը: »

—Հոռմ 16 դեկտ. — Լիպերթա լրագիրը կը հաստատէ թէ, բանակցութիւնք սկսած են Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ՝ Ալբրէկէի ծովեզրաց քանի մը կէտերուն իտալիոյ կողմէ դրաւուր գիւրացներու նըպատակաւ:

—Լոնտոն 14 դեկտ. — Իւլանտացիք Լոնտոնի կամուրջն ուժանակի միջոցաւ օղն հանելու փորձ փորձեցին: Այս փորձ մեծ սրտաշուղթիւն մը յառաջ բերաւ քաղաքին մէջ:

—Անցեալ շաբթու ծանուցինք թէ, Լոնտոնայի մէջ միթինկ մը պիտի գումարուէր փորք-Ասիոյ երկաթուղեաց խնդրոյն նկատմամբ: Այս միթինկ անցեալ շաբթու տեղի ունեցած է Սլոթըրմանտի դաւին նա-

խաղահաղթեալ, և բաղմաթիւ նշանաւոր անձանց մասնակցութեամբ: Առաջագրեալ երկաթուղին 42 անգլ. մղոն պիտի լինի, և Մէրսինէն մեկնելով պիտի յանգի յԱտանա՝ Կիլիկիոյ նահանգին ծովեզրը պտտելէ յետոյ: Սլոթըրմանտի գործը նիստը բանալով, յայտնեց թէ նախադաշնութիւնն ընդունած էր միթինկին նպատակը սահմանելու համար, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ Մեծին Բրիտանիոյ առևտրական շահուց պաշտպանութիւնն յԱսիական թուրքիս Ըստ իւր կարծեաց, նախ ընելու պէտք եղած բանն է քաղաքներ երկաթուղոյ շինութիւնն այնպիսի երկրի մը մէջ, որ անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր համբաւաւոր եղած է իւր արդատաւորութեամբ: Ծանոյց թէ նամակ մ'ստացած էր Լոնտոնայի Օսմ. դեսպան Միւլիւրիւս փաշայէն, ծանուցանող թէ, շատ ուրախ պիտի լինէր անձամբ ներկայ գտնուելով միթինկին՝ ցոյց տալու համար այն կարեւորութիւնը, զոր կայս. կառավարութիւնը կ'ընծայէ այս ձեռնարկին, բայց չկրնալով անձամբ երթալ այս գումարման, ընդհանուր հիւպատոսին յանձնած էր այս պաշտօնը: Նախադաշն իւր խօսքն աւարտելով՝ ըսաւ թէ չէր կրնար երկրայիլ Վեհ. Սուլթանին աղնիւ տրամադրութեանց վրայ:

Պ. ճոն Մորիս յայնժամ բացատրեց Օսմ. օրինաց պահանջումներն վերաբերմամբ նախնական քննութեանց և ընկերութեան կազմութեան, որուն պիտի յանձնուի երկաթուղոյ գիծը շինելու գործը: Պ. ճոն Գոլինսըն այս ձեռնարկին ելմտական վիճակը բացատրելով ցոյց տուաւ թէ, բաժնետէտքը երկաթուղոյ շահագործման առաջին տարւոյն մէջ իսկ պիտի կրնան 10% ին մինչև 9 շահ մ'ստանալ:

Սլոմպուլ Պորթուգի խօսք առնելով՝ յայտարարեց թէ, իրերեսունօրէն Չմիւնիոյ երկաթուղոյն, կարող էր վկայ լինել կայս. կառուցվարութեան ուղղամտութեան, և յարեց թէ ընտիր գործաւորք դիւրաւ պիտի գտնուին տեղոյն վրայ: Ապա հետեւեալ որոշումն առաջարկեց, որ միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ:

«Միթինկ» Անգլիոյ առևտրական շահուց ապագային համար օգտակար կը համարի նպաստել փորք Ասիոյ բարգաւաճման, օգնելով երկաթուղեաց շինութեան: »

Ժողովն ապա հետզհետէ քուէարկեց նաև այն որոշումներն, զորս մեր նախորդ թիւերէն միոյն մէջ ծանուցած էինք արդէն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Արապիկիի առաջնորդ Գեր. Եգիլի Եպիսկոպոս Ապահունի Արապիկիի մէջ տեղի ունեցած դէպքին մը համար այս օրերս վերջապէս ի դատ հրաւիրուած է Կ. Պոլսոյ Ընդհ. դատախազին կողմէ, և կոչնագիր զրկուած է ի Պատերազմարան:

Կրօն. ժողովը Նիկիոմիդիոյ Գեր. առաջնորդը նամակաւ մայրաքաղաքս հրաւիրեց Չէնկիլէր դիւղի նոր ձեռնադրեալ քահանայից խնդրոյն վրայ անձամբ բացատրութիւն տալու համար:

Տիգրանակէրտէն Գեր. Մկրտիչ Եպիսկոպոս Տիգրանեան հոգելոյս Ս. Պատրիարք Հօր մահուանն առթիւ ցաւակցական նամակ մ'ուղ-

դած է ի Պատրիարքարան և արժա-
նաւոր յաջորդի մ'ընտրութիւնը
մաղթած է:

Ազգային Պատրիարքարանն այս
օրերս Բ. Դրան հետ բանակցու-
թեան մէջ է ասկէ տարի մ'առաջ
Մահմետական կրօնն ընդունող և
այժմ իւր նախկին եկեղեցւոյ ծոցը
վերադառնալ փափաքող կնոջ մը
խնդրոյն համար, որ իւր հետ ու-
նի նորածին մանուկ մը: Յիշեալ
կնոջ խալամ ամուսինն տղեկը կը
պահանջէ իրրև իւր դաւակն, եւ
այս առթիւ դատ բացած է Բերա-
յի դատարանին առջեւ: Շաշեան
Պետրոս էֆենտի անձնուիրարար
յանձն առած է կնոջ դատը պաշտ-
պանել:

Աւասիկ Տնտես. խորհրդոյ վեր-
ջին նստին որոշմանց մնացեալ մասը:

7. Մամթիւն եկեղեցւոյ 1877 սեպտե-
մբ 1881 յուլիս 31 եռամեայ հաշիւներն
մատուցուած լինելով, որոնց ըստ օրի-
նի թաղեցւոց դիտողութեանը եկեղեցւոյ
կէլ անոնց յար և նման օրինակն:

8. Եւրոպեան ընտանեաց կտակա-
յին խնդրոյն նկատմամբ լսելով Մայր
Եկեղեցւոյ և Միջազգային Թաղ. խորհրդ-
ոց դիտողութիւններն ու բացատրու-
թիւններն՝ աւարտեց իւր քննութիւնն
և որոնց արդիւնքը յայտագրել Քաղ-
ծոցով:

9. Նկատողութեան առաւ ճանբոր-
դաց անցագրի խնդիրն, և ինչ ինչ
անօրինութիւններ ըրաւ դեղծմանց ա-
ռաքն առնու համար:

10. Ֆէրի-Գիւղի խախտեալ Ու-
սումական ընկերութեան դէմ ներկա-
յացեալ բողոքն ի նկատ առնելով, որո-
նց ընկերութեան ատենապետն՝ Պա-
լըքեան Ազնաւոր պատասխանատու
նկատել, եթէ մինչեւ 13 օր չմատուցանէ
այդ ցրուեալ ընկերութեան միջոցաւ ի
Ֆէրի-Գիւղ տրուած պարահանդիսին
հասութիւն և ծախսը հաշիւն:

11. Ի նկատ առնելով Պէյ-գօզի Թաղ.
խորհրդոյ անդամոց կողմէ սուսնային
մատուցուած գրութիւններն՝ պաշտօն
տուաւ իւր ղեկավարին յառաջիկայ
կիւրակէ երթալ ի Պէյ-Գօզ, և քննելով
Թաղ. խորհրդոյ Ատենապետին կողմէ
տեղի գտած վեղծմանց շարժառիթնե-
րն՝ տեղեկագրել Տնտեսական խորհրդ-
ոց:

12. Անոնց Կարուչա գիւղի Պոյոյ
կալուածոց Հողաբարձութեան հաշուոց

քննութիւնն աւարտելով, կատարելի
պարագայ մը չգտաւ նոյն հաշուոց մա-
սին, և որոնց քննութեան արդիւնքն
հաղորդել գիւղին Թաղական խորհր-
դոյն:

13. Վանայ Արարուց և Նորաշենո-
ւեկեղեցեաց վերաշինութեան յանձնա-
թողութիւն իրեն դրածակից առած լինելով
Աճէմեան Գէորգ էֆ. Համարակալի՝
Աբբայ Մարկոսեան Մ. Յարութիւն էֆ.
երկրորդ գանձապետի՝ և Պատիկեան
Մատթէոս էֆ. Ատենապետի պաշտօ-
նով, փոխանակ Սանդուքեան էֆ. ի
որ հրաժարած է, վաւերեց սոյն ընտ-
րութիւնն և որոնց հրատարակել ի գի-
տութիւն ազգայնոց:

Մեծ. Մաղաքեան Գայուստ
աղայի անդրանիկ որդի
ԱԶՆՈՒՄՇՈՒԲ ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆՏԻ
Մ Ս Ղ Ա Ք Ե Ա Ն

Երեմիայ Էֆենտի-Քեան արքե-
պիսկոս հաշուարար

Յետ կարճատեւ հիւանդու-
թեան 27 տարեկան տաղա-
կին մէջ աւանդեց իւր հոգին, այս
առաւօտ ժամը երեքին, ի խոր սուգ-
համակերով ամբողջ ընտանիքը և
ծանօթները:

Կը հրաւիրուին ամենայն ազ-
գայնանք և բարեկամք յուղարկա-
ւորութեան տխուր հանգիսին որ
պիտի կատարուի յառաջիկայ Կի-
րակի, 9/21 դեկտ. յետ աւարտման
եկեղեցւոյ, Գատը-գիւղ Մ. Թա-
գաւոր եկեղեցին ժամը 3 ին, ուս-
կից հանդուցելոյն մարմինը պիտի
փոխադրուի Պալատ Էտիքնէ-գա-
բուի գերեզմանատունը:

7/19 դեկտ. 1884
Գատը-գիւղ

Ե. ՏԵՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ
ՇԱՐՃՈՒՄ
1884 Դեկտեմբեր

Բովանդակութիւն

Թաղիկնակն (տաղ) — Նամակ Պո-
ղոս էֆ. Պառնասեանի, Խմբագրատե-
ղանքը և Թարիք թուրք օրաթերթից:
— Իմաստասիրութիւն ուրախակցու-
թեանց — Գրադատութեան պակա-
սութիւն — Երրորդ Ներքինեան վար-
ժարան — Ձատիկ (Դ.) — Ամացոյց:
— Պ. Հրանտ Ասատուր — Խնդակցու-
թիւնք, եւլն:

Ա. Մեծ. Մկրտիչ էֆ. Փորթու-
ղայեան ի վան:

Հայրենասէր Տէր:

Գիտեմ տեսած էք փորձով, և դի-
տէք անուշտ, որ նորատնկոյ մը ոստն
երբ իւր թարմ հասակին մէջ ճիւղակո-
տու լինի, յայնժամ նա իւր սրտի
խողովակներէն կ'սկսի արտասուեց կայ-
լակներ հոսել ի դուրս, թէ հատաւ
յիւրմէ ընծիւղ մը որ մի մասն կը կաղ-
մէր իւր կենաց:

Արդ, եթէ անկոյ մը արուած է այդ-
արտասուեց բնական իրաւունքն, ապա
ո՞րչափ առաւել բանական և զգայուն
մարդուն սեպհական է լացն ու սուգ,
որ իւր սիրելոյն յիշատակաւ անբաժան
կը մնան ի սրտէն:

Ձգացի, որ դուք դայս ամենայն ու-
սումնասիրած լինելով Ձեր սեպտ. 25
թուակիր նամակաւն չուղեցիք նորա-
ծանօթ բարեկամ Գ. Ճոնեանիւ իւր
փաղամեակի Միշրան որդւոյն ցաւալի
մահն յիշել, հաւանականաբար չլինել
դուժկան բարեկամի մը, որոյ սիրտն
չքնաղ յոյսերով լի էր առ մահու եւն-
թակայն, առ հոգեհատորն իւր ման-
կիկ. որոյ համար դեռ երեկ էր որ լի
փառահալածամբ և խնդաղին ապա-
գայի յուսով մը կը գրէր Ձեռն Տիար
Փորթուղայեան, հաճեցէք գեթ նամակայ
զաւակն իմ Միշրան Գ. Ճոնեանը, ըն-
դունել ի Ձեր Կեդր. վարժարան ընդ-
պաշտպանութեամբ թեւոցդ ի բարեգը
յառաջիկութիւն ապագայի ման-
կանն:

Այլ աւա՛ղ, թէսէտ և սիրելի էր
իւր անձն. զի հայր եմ գերեալ բնա-
կան սիրով, ընդ որ ցաւ զգացի յոյժ.
բայց շատ ողբացի և դուռ կ'ողբամ,
լացի և դուռ կուլամ, իմ այն կորուս-
եալ քաղցր յուսոյն համար, կորուսեալ
ապագային վերայ, ուրկէ տակաւին կը
սիրեմ երազել թէ, դուցէ պայծառ ա-
ռաւօտ մը կուգայ հանդերձել Ճոնեան
գերեզմանոյն գիտութեան և դաս-
տիարակութեան մի նոր ու փառաւոր
օր աւետելու:

Այսու ամենայնիւ աներկբայ եմ որ
Ձեր Հայրենասէր և դիւրազած սիրտն
մասնակից կը լինէր ցաւոյս և ողբոյս,
թէ — անողոր մահն չթողուց որ քիչ
ժամանակէն ազգին համար Մենտոր
մ'ալ պատրաստելով Ձեր փառաց շաբ-
քին մէջ նշանակէր նաեւ Գ. Ճոնեա-
նի յոյսն և սէր — յորմէ դժբախտա-
բար զուրկ են այսօր:

Առ որ տխրազին սրտիւ, նուիրե-
լով Ձեր իմ խորին յարգանքս, ընդ-
նմին և բարեմաղթութիւններս վասն

ազգային մանկուոյն դաստիարակու-
թեան անվտանգ լրացուցման, որոնք
Ձեր հայրական քաղցր կենսաստորիչ խը-
նամոց ներքեւ, տակաւ առ տակաւ կը
պատրաստուին սլանալ դէպի Հայոց ա-
պագայն, որով և ես իրաւամբ ակն ու-
նիմ ուր ուրեմն միտքարիլ տեսանելով
այն փառաւոր թուրքներն, յորում ի
զուր պիտի յիշեն տեսնել իմ ականողիք
և զիման, առ որ ըզճացայ և յուսաթափ
մնացի:

Ընդունեցէք Տէր, հառաչանացս և
առ Ձեզ համակրանացս սոյն հակիրճ
հաւաստին, զոր պատիւ ունի առ Ձեզ
մասուցանել-Ձերոք յաջողութեանց միշտ
ցանկացող և նախանձախնդիր

Գ. Ճոնեան

Կ. Պոլիս 29 նոյ. 84

ՏՕԳԹԼՕՐ Ն. ԱՅՎԱԶԱՆ

Մասնագէտ հիւանդութեանց կա-
նանց և տղայոց

Կը գտնուի ամեն օր ժամը 7
էն մինչ 11 Պոլիս Եէնի-ճամիի մէջ
կայսերական նամակատան դիմաց
Նոր Եորքի դեղարանը, իսկ կիւ-
րակէ օրերը կէս օրէն վերջը Բերա
Ալան փողոց թիւ 1 իւր տունը:

Դ Ր Ա Մ Ա Կ Ա Ն

Ղալաթիա, 8 դեկտ.

ԸՆԴՈՒՅՑ ԱՆԻՔԻՆԵՐՈՅ	
Օսմ. Քոնս. (գործուեցաւ)	8, 59
Ս. Քոնս. (գործուեցաւ) գ. Կ.	9,
Ս. Քոնս. (գործուեցաւ) Կ. Կ.	8, 59
Ս. Քոնս. (գործուեցաւ) Օսմ. Ո.	70, 20
Բուսթիլի Երկաթուղի Փր.	44,
Թրամվէյ Օսմ. Ո.	285

ԸՆԴՈՒՅՑ ԴՐՈՒՅՑ	
Օսմանեան ոսկի	100
Անգլիական »	110 18
Գաղղիական »	83 4
Բոլ »	89 56
Գրիմից »	51 20
Գաւաթոն թուղթ »	8 75
» արծաթ »	39
Մէճիտի տարբ. »	108 2
Վեցնոց »	102 50
Հինգնոց »	102 55
Մէճալք »	99 20
Մանր մէճիտ »	106
Քառորդ »	106 10
Ռուսմանական 5 Փրանքնոց »	76

— փարիզ, ըսաւ զարմացմամբ Ժան:

— Այո՛, այնպիսի պատճառներու համար զոր հարկ
չէ ձեզ գիտնալ: Պէտք է որ փարիզ իմ քույր դաք բնա-
կիւք, գիտեմ որ ձեր դաստիարակն Պ. Բօբինօն կը սիրէք,
այն ալ մէկտեղ պիտի դայ. քիչ մը ժամանակ եւս ձեր
կեանքը մի և նոյն պիտի ըլլայ. պիտի շարունակէք ձեր
աշխատութիւնը, ձեր ուսումը, հոն ալ դասատուներ
պիտի ունենաք. ասոնք առաջնոց նման անձնուիրութեամբ
պիտի աշխատին քեզի համար:

Երիտասարդին դէմքը յանկարծ փոքրեցաւ և խռովեալ
աչքերով Պ. Լակարտի կը նայէր:

— Ժան, ձեր միտքը կը հասկնամ, կ'ուզէք գիտնալ
թէ օրիորդ Հանրիէթ և մայրն ալ փարիզ պիտի դա՞ն.
ոչ բարեկամս ատիկայ կարելի չէ, Հանրիէթէն պէտք է
բաժնուիք:

Հէք Մովհաննէս հառաչանք մը արձակեց և գլուխը
խոնարհեց:

— Գիտե՛ք բարեկամս, շարունակեց Պ. Լակարտ, իմ
խնդրանքս և ինչպէս անձնուիրութեան և երախտա-
գիտութեան օրիորդ Հանրիէթ և իւր մայրը հոս եկան
ու հաստատուեցան, որպէս զի ձեր առաջին ջանքերը
քաջալերեն և աշխատութիւնն ու ուսումը գիւրացնեն
ձեզ: Օրիորդ Հանրիէթ իւր կեանքը ձեզի պարտական է.
դուք ալ անոր շատ բան պարտական էք. բարեբար վը-
հուկի մը ազդեցութեան շնորհիւ արագ փոփոխուած մը
տեղի ունեցաւ ձեր վրայ. ձեր այս փոփոխութիւնը անոր
գործն է, անկիւյ ձեր դասատուներէն աւելին ըրաւ,
առանց դուք իր վրայ տաշակուսելու: Ձեր դասատու-

Շատ անգամ զինքը տեսնողները, ամխագործք և
իւր բարեկամը, ժաք վայեան և ժաք կրանտէն, զայն
դժուարաւ կը ճանչէին: Այս փոփոխութիւնը գործելու
համար քանի մը ամիս միայն բաւական եղած էին:

Իւր հասակը կամաց կամաց նրբացած էր հագուստ-
ներուն ներքեւ և վայելուչ կերպարանք մը առած էր,
առանց նեղուելու և դիւրութեամբ կը կրէր հագուստ-
ները, թանձր ձախը մեղմացած էր, իւր շարժմանց մէջ
բնաւ յալուռն բան մը չկար, իւր աչաց մէջ վայրենու-
թիւն բնաւ չկար, ընդհակառակն հեղուկութիւն և բարու-
թիւն: Իւր վայրենի պատանքէն ինչ որ պահած էր եր-
կար ատեն, այն ևս կամաց կամաց անհետացած էր: Ձեռ-
քերուն և ոտքերուն մըթը տակաւին կարծր է. սակայն
բրտուութիւն չունէր ա՛յլ ևս: Ձեռքերը ոյրուն մեծ խնամք
կը տանէր, աճառի և սպունգի քարի գործածութեամբ
հետզհետէ կը ճերմկնային: Իւր շրթանց կարմիր գոյնը
հետզհետէ դուրս կըլլէր, ինչպէս և իւր այտերուն վար-
դի գոյնը: Իւր ոյժը, իւր թեթեւութիւնը և դիւրա-
բեկութիւնը զոր կորնցուցած չէր բնաւ, իւր շարժ-
մանց շնորհօք կերեւէին:

Քառորդ ժամէ ի վեր պատրաստ էր և աչքերն յա-
ռած էր պատուհանի մը, ուր Հանրիէթի ջնորհալից
կերպարանքը շատ անգամ տեսնուած էր:

Վերջապէս ծառայ մը եկաւ իրեն իմացուց թէ Պ.
Լակարտ կրնար զինքը, ընդունիլ:

— Ո՛ր կրնամ գտնել զինքը հարցուց նա:

— Պ. Լակարտը իւր սենեակն է:

Գալլ Յովհաննէս քովմտի պզտիկ դռնէ մը անցնե-

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐՈՑՈՑ

1885 Տարւոյ

Սեպտեմբերի 10

Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի

Գին 3 դահեկան

Տպագր. Գ. Պալատյան (Արամեան)

Կը գտնուի ի Մեծ Նոր խան, միջնայարկ թիւ 49 Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը և բոլոր հայ գրականաց քով:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՈՒՂՆԻՍ ԿԱՐ ԶԵՅՈՒՆ

ԼԵՆՆԱՅԻՆ ԱՒԱՆ Ի ԿԻՆԻՅԻՍ

Ն Կ Ա Ր Ա Գ Ի Ր

Տեղւոյն, կենտրոն, բանասիրական և Լեւոն-Պալատյան

Գրեց Յ. Յ. Ալլահաբեկյան

Արամեան մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս եկած լինելով, կը վաճառուի առ մեն գրականաց քով, ի գին 10 դահեկան:

ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՄԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց Հետեւողութեամբ

Մ. Մանուկեան

Երկրորդ Տպագրութիւն

Ար ծախուի մայրաքաղաքիս հայ գրականաց քով, Մասնաւորապէս Յ. Զէնձիրճեանի գրասենեակը, Մասնաւոր փաշա, թիւ 259, Գին 100 փարա:

Ա. Ռ. Ա. ԶՆՈՐԳ

ՈՒՂՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՕՍՏԱՆԵԱՆ ԼԵՂՈՒԻ

Տաւն և հիւնդ. օրէն ուսանելի

Աշխատասիրեաց Մէջն ԱՔԵՆԵԱՆ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրականաց քով և ջրածախ Պօղոս և Յակոբ աղաներու քով. գին 100 փարա:

Մ. Ա. Ղ. Ի. Կ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ման. Բ.

Ի պէտս վարժարանաց

Աշխատասիրեաց Ե. Մանուկեան

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին մէջ գրական խիստ նշանաւոր հատուածներ և հրահանգիչ բաղդատութիւններ կան:

Կը ծախուի Յ. Գալաֆեան և Վ. Մարգարեան գրասենեակներ և ուրիշ գրականաց քով գին 8 զրչ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Դարձուցաւ համար

Հին պատմութիւն Արեւել. ժողովրդոց

Հարս. Ա.

Երկրորդ տպագրութիւն

Յօդերից Մ. Մանուկեան

Կը գտնուի ամեն հայ գրականաց քով. գին 6 զրոչ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ

Հիւնդ:

ՏՈՒՐ. Տ. Ս. ՓէճԵՄԱՆԱՆ

Բազմահմուտ Տրքթորը մարդկային պատմական և ծաղկի հիւանդութեան վրայ կը խօսի իւր այր երկասիրութեան մէջ, որ մաքուր թղթի վրայ տպագրուած և բազմաթիւ լուսանկար և փորագրեալ պատկերներով զարդարուած է: Այս գեղեցիկ մատենան, որոյ գինը 35 զրոչ է, կը վաճառուի Պոլսի, Գալաֆեան գրասենեակ, Ղալաթի, Բակոբ Արշակ Էֆէնտիի թղթավաճառանոց, և Բերա, Լոբէնց և Բէյլ գրասենեակ:

ԿՈՒՆԵՔ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱՔ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՅՈՒՆԱՅԻՆ Ի ԲԱՌԱՐԱՐԱՆ

Աշխատասիրողը

Մէջն ԱՔԵՆԵԱՆ

Պաշտօնեայք Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեակի

Հրատարակիչ Գրքիչի Պաշտօնեան

Այս բառարանն, պարունակած արեւելեան և գիտական բառերու ճշգրտութեամբ, բացատրութեանց յստակութեամբ իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի: Սոյն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն-Թուրքերէն բառագրոց վրայ առ առաւելութիւն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի գիւրդութիւն օտարազգեաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ մաքուր տպագրութեամբ տետր առ տետր ի լոյս կ'ընծայուի Արամեան տպարանէն:

Առաջին հատորն որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ:

Բ. հատորին 19 բոլոր տետրն եւս հրատարակուած է և կը վաճառուի ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն:

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակուած լինելով՝ բաժանորդագրութիւնը փակուած է:

ԳՐԱՎԱՃԱՌ-ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ

Յ. ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատու ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան և բոլոր գրականաց թէ, միակ առանդակալն լինելով Ռ. Յ. Պէրպերեան Էֆէնտիի բոլոր գործոց, զինքն փափաքոյն կը հրաւիրուին դիմել յիւրեանց վաճառատուն որ ի Պոլսի Պահճէ-Գարու Համիտիէ ճատատէսի թիւ 34:

Ռ. Յ. Պէրպերեան Էֆէնտի գործերը

Առաջին Տերեւ.ք (միայն 1 օրինակ մնացած)

Գաղաքական Տնտեսութիւն

Հէրման և Տորթէա թղթաթանակով

Հէրման և Տորթէա կազմակալ

Երկու բանախօսութիւնք

Ժողովրդեան Զբօսանքներն

Երեք Բանախօսութիւն ի մի կազմուած

Ա. Զ. Պ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏԱՐ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Պայք-բազար Թանկի փողոց թիւ 59

ճիշդ դիմ առ դիմ աղբիւրից

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղիկաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խահվէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրագոյն (Մարթինի, քաւ)՝ շաքարթիւրիէսթի, Մարսիլիոյ և Հօլանտայի, այլեայլ տեսակ ըստարմաշթներէ դատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ. Սիւլիւրի թարմիւր Նաբոլի և ճէնօլայի մաքարոն ու շէհրիէ. բրինձ՝ Մախսուսէ և Բիզոն առաջին կարգի. անուշեղենի և խմորեղենի յատուկ լաւագոյն ալիւրներ. Գանտիոյ եւ Այվալըքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթ, քարիւղ (լաղ), ի մի բան, սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուի իւր ամեն տեսակներով լաւագոյնն այն պիտանի բաներու՝ որք առեւտրական սոյն ճիւղին կը վերաբերին:

Գիները գոհացուցիչ են:

ԱՊՐԱՊԻ ԶԵՅ

ՓՈՒՄԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կոսթա Լալէլի ճամիի դէմ թիւ 13 մի նոր դեղարան բացուած է, ուր դեղագրքեր կը պատրաստուին փութով եւ մասնաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ եւրոպայէ եկած տմեն տեսակ պատրաստ դեղեր հատով կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, զորս նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի բերել կուտայ իւր անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը յոյժ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մասնաւոր նկատման մեծ շահաբերութիւն ամեն անոնց որք իրենց փնտռածն ճշգրտապէս գտնելու համար դատաւարուած են հեռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախորդները գնաց չափաւորութեան հետ դեղորէից ընտրութեամբ գոհացնելն իրեն ուղղուելը ընտրող սոյն Տ. Ալլահաբեկյան դեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հռչակաւոր եղած է Եֆէն-ճամի Բաթախանիի դէմ՝ այս անգամ ամբողջապէս փոխադրուած է Կոսթա Լալէլի ճամիի դէմ թ. 13:

Սոյն փոխադրութեան առաջին եւրոպայէ բերել տուած է խիստ թարմ հանգալին ջրեր, Պօրտոյի եւ Մալակայի գինիներ, զանազան ըմպելիք, անուշահոտք, եւ այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն դեղարանը իւր Զիւն իւղի մասնաճիւղով, եւ յիւրաք յաճախորդը զմայլած են ապրանք ընտրութեան, մաքրութեան եւ գնաց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը յաճախեն ճարտար եւ հոգալաւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկներու համար ալ պէտք է լուր տրուի ժամանակին:

Ղալաթի հանրածանօթ վաճառական Մինասեան Էֆէնտիի որդի Տօքմէճօր Մինասեան Էֆէնտի բարեհաճած է արդէն ուրբաթ օրեր ձրաբար դորմանել աղքատներն:

Ա. Զ. Պ.

Ղաղալիս ձեռքէ կը ծախուի նաեւ Պահլէ-գարու ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ աղաներուն խանութը:

լով սենեկէն դուրս ելաւ, պզտիկ սրահէ մը անցաւ, երկրորդ դուռ մը բացաւ և պաշտպանին դիմացն ելաւ, որ կ'սպասէր յոռին:

— Օհ, պարոն, պարոն, ըսաւ նա, յուզուելով:

Եւ ձեռքը սրտին վրայ դնելով երջանկութիւն աչաց մէջ ամենայն յարգանք յառաջացաւ:

Պ. Լալարտ ինքն ալ յուզուած էր. արտեւանաց ներքեւ արցունքներ կային և Գայլ Յովհաննէսը այդպիսի նայուածքով մը կը շրջապատէր, ուր անկարագրելի գորով մը կը վայելէր:

— Բարեկամս, ըսաւ նա յուզեալ ձայնով մը:

Պաշտպաններուն գլուխը ձեռքին մէջ առաւ և ճակատն համբուրեց. Գայլ Յովհաննէս ալ երկու այտերովն գրկեց:

Նստարանի մը վրայ նստան. Պ. Լալարտ երիտասարդին ձեռքէն բռնած էր:

— Ժան, ըսաւ պաշտպանը, պահ մը լռելէ վերջը, գոհ եմ ձեզմէ. դուք պատասխանեցիք իմ փափաքանացս և յոյսերուս և երջանիկ եմ զայն ճանչնալուս համար. զձեզ արժանի դուած եմ միշտ այն սիրոյն՝ զոր ինձ ներշնչած էք երբ լքեալ ամեն բանէ զուրկ եւ թշուառ կեանք մը կանցնէիք անտառներու մէջ վայրենաբար:

— Արդեօք անտառ կարենամ բան մը ընել, իմ երախտագիտութիւնս յայտնելու համար առ այն որ վայրենութենէ ազատեց զիս:

Ահ, աւելին, աւելին կուզեմ ընել:

— Մարդու մը իւր կարողութենէն վեր բան ներելի չէ պահանջել, Դուք աշխատեցաք, ուսման պարագաւ:

յաք, ամեն նեղութիւն յանձն առնելով և սորվեցաք՝ անշուշտ ձեր դատախարակութեան համար բան մը և ձեր ուսման համար շատ բան կը պակսի տակաւին. բայց կամաց կամաց հետզհետէ պիտի սորվիք, հորիզոնը ձեր առջև մեծցած է. ապագայ ունիք:

Ժան ձեր վայրենւոյ պատանքէն մերկացած էք հիմա, շարունակեց Պ. Լալարտ, աչքերովը գգուելով զայն. Գայլ Յովհաննէսէն ուրիշ բան չէ մնացած այժմ բայց բարի և աղին զգացումներ, զորս միշտ ունէք. վերջապէս բարեկամս, դուք եղբոր, ինչ որ կը փափաքէի որ լինէր, մարդ մը... ահ, հաստեղեք և մի մոռնաք բնաւ, ահաւասիկ առաջին և լաւագոյն բացատրութիւն աշխատութեանս զոր ձեզի համար ընելու բարեբաղդութիւնն ունեցայ:

Ժան խոնարհեցաւ և իւր շրթունքները գոգացաւ բարարին ձեռքը:

— Զիս շատ կը սիրէք այնպէս չէ՞, բարեկամս, ըսաւ Պ. Լալարտ:

Ժան շտկուեցաւ աչքերը փայլեցան ճակատը զուարթացան:

— Այո, կը սիրեմ զձեզ պատասխանեց նա, կը սիրեմ զձեզ, ինչպէս օրիորդ Հանրիէթ կը սիրէ իւր մայրը:

Պ. Լալարտ բարութեամբ ժպտեցաւ:

Պահ մը լռութենէ վերջը շարունակեց:

— Ժան, երեք օրէն Երեմիայի պիտի կլէք:

Երիտասարդը զարմացման չարժուածքով ըրաւ:

— Փարիզ կը տանիմ զձեզ: